

TRYGGHETS- OCH SÄKERHETSENHETEN

Trygghets- och säkerhetschef

Gustaf Sundman

Krisledningsplan för Täby Kommun

Krisledningsplan Täby Kommun beskriver övergripande kommunens förberedande arbete, dess krisledningsorganisation, ansvar och uppgifter vid allvarliga och extraordinära händelser.

Krisledningsplanen förklarar hur beredskapen fungerar i Sverige, Stockholms län, Täby kommun och hur Täby kommun organiserar, leder, samordnar och kommunicerar vid en kris eller vid hot om kris, på en central nivå.

Täby kommun ska varje mandatperiod göra en analys av vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Kommunen ska utifrån risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod, fastställa en plan för hantering av extraordinära händelser. Vidare ska Täby kommun ha beredskap att hantera olika typer av kriser som kan drabba kommunens verksamheter. Kommunen har det yttersta ansvaret i sitt geografiska område.

Kommundirektören är huvudansvarig för kommunens krisberedskap. Kommunstyrelsen uppdrar kommundirektören att fastställa kommunövergripande riktlinjer för krishantering.

- Riktlinjer för krishantering
- Handbok i krishantering

Trygghets- och Säkerhetschefen har det övergripande ansvaret för styrning, inriktning, tillsyn och samordning av krisberedskapsarbetet i kommunen.

Respektive nämnd och styrelse är ansvarig för att det bedrivs ett aktivt krisberedskapsarbete och att uppföljning av arbetet sker kontinuerligt inom nämndens ansvarsområde.

Mål med Täby kommuns krishantering

- ❖ Täby kommun kan hantera en allvarlig eller extraordinär händelse
- ❖ Täby kommun minimerar konsekvenserna av oönskade händelser
- ❖ Täby kommun arbetar förebyggande för att motverka oönskade händelser
- ❖ Täby kommun bedriver effektiv krisledning med väl utarbetad stabsmetodik
- ❖ Täby kommun utbildar, utvecklar och övar kontinuerligt inom krisberedskap
- ❖ Täby kommun ger alla invånare och aktörer så goda förutsättningar som möjligt att fatta egna beslut genom att sprida snabb, tillförlitlig och tydlig information.
- ❖ Täby kommun skapar förutsättningar för samverkan inom det lokala, regionala och nationella området med andra aktörer och samverkar efter behov med dessa i händelse av kris.

1. Om det svenska systemet för hantering av allvarliga händelser

Den svenska krisberedskapen bygger på principen om det *geografiska områdesansvaret*. Detta innebär att inom vår kommungräns äger Täby kommun ansvaret. Det geografiska områdesansvaret innebär att kommunen i fredstid ska verka för att:

- ❖ Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet
- ❖ De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas
- ❖ Informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas

Det geografiska områdesansvaret är indelat i tre nivåer:

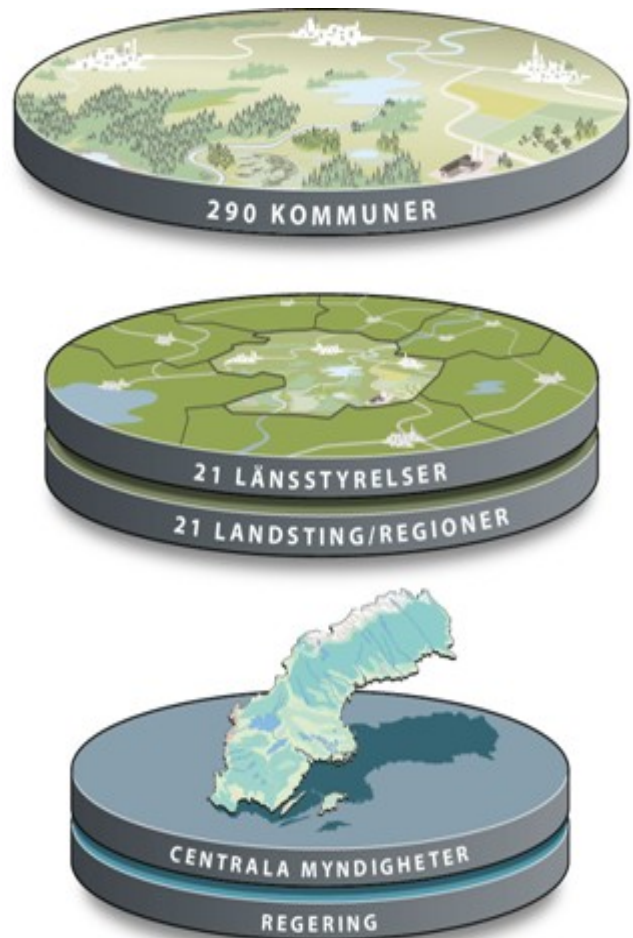
Lokalt – Täby Kommun

Regionalt – Stockholms Länsstyrelse och Stockholms läns Landsting

Nationellt – Centrala myndigheter och regeringen

Kommunen har skyldighet att hantera händelser som hotar, eller kan komma att hota, kommuninvånarnas liv, hälsa och den samhällsviktiga verksamheten som bedrivs av kommunen, i samverkan med övriga aktörer i kommunen.

Varje verksamhet har ett områdesansvar för sina respektive nämnd- och ansvarsområden. Alla ansvarar för samverkan och samordning. Ansvaret omfattar insatser före, under och efter en kris.

Utöver principen om det geografiska områdesansvaret styrs det svenska krisberedskapssystemet av tre principer:

❖ *Ansvarsprincipen*

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha det också under en krissituation.

❖ *Likhetsprincipen*

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas på samma plats som under normala förhållanden.

❖ *Närhetsprincipen*

Med närhetsprincipen menas att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga. Det är alltså i första hand den drabbade kommunen eller landstinget som ansvarar för insatsen. Om de lokala resurserna inte räcker till kan andra regionala och statliga insatser behövas.

2. Om beredskap för olika typer av händelser

En lag och en förordning reglerar specifikt krisberedskapen i Sverige.

- ❖ Lag 2006:544 om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och
- ❖ Förordningen 2006:637 om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Bestämmelserna syftar till att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Det är väldigt ovanligt att krisledningsnämnd aktiveras i Sverige.

Betydligt oftare inträffar olika typer av oönskade händelser som ställer särskilda krav på kommunens organisation. En oönskad händelse är en händelse som kan ha negativa konsekvenser för människor, miljö och egendom.

Det är svårt att bedöma hur allvarlig en händelse är. Nedan finns en förenklad modell som för vägledning. Tala alltid med din närmaste chef när du tror att en händelse kan innebära eller utvecklas till en allvarlig händelse. Ta kontakt med Trygghets- och Säkerhetsenheten för ytterligare stöd eller rådgivning.

Verksamhetsområdeschefer har ett särskilt ansvar att identifiera tillfällena och frågor som kräver koordinering och centralt stöd.

För att skapa en tydlig struktur utgår Täby kommun ifrån tre nivåer som beskriver oönskade händelsers allvarlighetsgrad:

- ❖ Allvarlig händelse
- ❖ Extraordinär händelse
- ❖ Höjd beredskap och krig

2.1 Allvarlig händelse

En allvarlig händelse är en händelse kräver bedömningar eller prioriteringar från den centrala kommunledningen. Verksamhetsområdescheferna fattar beslut om stöd från den enskilda verksamheten och kommundirektören fattar beslut om centralt stöd i samråd med berörda avdelningar och enheter. En allvarlig händelse är en händelse som är så omfattande eller allvarlig att de ordinarie resurserna eventuellt måste omorganiseras, ledas och användas på särskilt sätt. Delar av kommunens centrala krisledningsorganisation ska aktiveras.

Exempel på allvarliga händelser kan vara:

- ❖ Bussolycka med obekräftat skadeutfall eller
- ❖ Större brand som allvarligt påverkar flera människor, miljö eller egendom

2.2 Extraordinär händelse

Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting. (SFS 2006:544)

Om bedömning görs att händelsen omfattas av LEH (dvs. lag om extraordinär händelse eller höjd beredskap) kan krisledningsnämnden aktiveras. Nämnden har mandat att överta hela eller delar av kommunens övriga verksamheter i den omfattning som anses nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning.

Exempel på extraordinära händelser under senare år:

- ❖ Terrorattentatet Drottninggatan våren 2017
- ❖ Den stora skogsbranden i Västmanland sommaren 2014
- ❖ De långvariga elavbrotten i Småland efter stormen Gudrun 2005
- ❖ Göteborgsbranden 1998

2.3 Höjd beredskap samt krig och krigsfara

Kommunens ansvar vid höjd beredskap regleras främst av LEH¹. Kommunen ska enligt denna lag i förväg vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap.

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledning av den del av det civila försvaret som kommunen skall bedriva.

Vid höjd beredskap gäller andra förutsättningar än i fred för kommunalt beslutfattande vilket framgår i lag (1988:97) om förfarandet hos kommuner, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara mm.

I regeringsformens 15 kapitel framgår hur Sverige styrs vid krig och krigsfara. Lag *(1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap definierar vad totalförsvaret är och hur beredskapen kan höjas. Den pekar även på att kommuner ska vidta särskilda åtgärder när beredskapen höjs.

En viktig skillnad mellan krig och kris är att under höjd beredskap används inte krisledningsnämnd och beslut tas i kommunstyrelsen utan att kommunfullmäktige behöver sammanträda.

¹ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

3. Om övergripande hantering och organisering i Täby Kommun

Kommunens definition av en kris utgår ifrån nedanstående fem punkter. Om en händelse har inträffat där något eller många händelser nedan stämmer ska hela eller delar av den centrala krisorganisationen aktiveras:

- ✓ Händelsen utgör en stor olycka, katastrof eller annan svår påfrestning på kommunen
- ✓ Händelsen utgör ett allvarligt hot mot kommuninvånare
- ✓ Samhällsviktig verksamhet hotas av den inträffade händelsen.
- ✓ Det är en oönskad händelse med snabbt förlopp där normala besluts- och arbetsrutiner inte kan följas

Kommundirektören larmar vid behov även krisledningsnämndens ordförande.

Krisledningsnämndens ordförande beslutar om krisledningsnämnden ska aktiveras.

4. Roller och ansvar

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden utses av kommunfullmäktige och utgör kommunens politiska krisledning.

I Täby kommun utgör kommunstyrelsen krisledningsnämnd och kommunstyrelsens ordförande utgör krisledningsnämndens ordförande.

Nämnden har vid en extraordinär händelse rätt att överta andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Till sitt förfogande har nämnden alla kommunala resurser. Ordförande, eller vid dennes frånvaro vice ordförande, bedömer när en extraordinär händelse medför att krisledningsnämnden träder i funktion. Ansvaret ska snarast möjligt återgå till den ordinarie nämnden.

Återgång av ansvar till ordinarie nämnd beslutar i första hand kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige kan också besluta om återgång. ²

Central Krisledning

Central krisledning aktiveras när oönskade händelser inträffar som inte bedöms kunna hanteras av den ordinarie organisationen inom ramen för den vanliga verksamheten. Uppgiften är att leda kommunens krisledningsarbete. När krisledningen aktiveras har den kommunens samlade resurser till sitt förfogande för att genomföra arbetet.

Kommundirektören är ytterst ansvarig för hela krisledningsorganisationen. Säkerhetschefen, dennes ersättare eller annan utsedd, leder det operativa arbetet som stabschef under kommundirektören. Ledningsstöd i organisationen tillsätts efter behov vilket innebär att stödet kan ha olika omfattning beroende på händelsen.

Verksamheter

Vid krisledning rapporterar verksamheten till den centrala krisledningen som leder och koordinerar kommunens samlade krishanteringsarbete.

Tjänsteman i beredskap (TiB)

Tjänsteman i beredskap är en kammungemensam resurs som utses av kommundirektören. TiB är nåbar dygnet runt årets alla dagar och syftar till att säkerställa att kommunen har en

² Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

beredskap att dygnet runt kunna motta meddelanden om händelser som påverkar det geografiska områdesansvaret.